Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Герасимчук Єлизавета Андріївна, 1996 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2019 році юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю 081 «Право».

Виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 06.02.2026 р. № 41-34 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради:	**Вікторії Вікторівни РЄЗНІКОВОЇ**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Рецензентів:	**Олександра Васильовича ГАРАГОНИЧА**, доктора юридичних наук, доцента, доцента кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
	Тетяни Богданівни ПОЖОДЖУК, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
Офіційних опонентів:	**Ольги Олегівни БАКАЛІНСЬКОЇ**, доктора юридичних наук, професора, провідного наукового співробітника відділу правової взаємодії бізнесу та держави Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України.
	Тетяни Степанівни ГУДІМИ, доктора юридичних наук, професора, заступника завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства

Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова НАН України».

на засіданні «26» березня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право *Герасимчук Єлизаветі Андріївні* на підставі публічного захисту дисертації «Правове регулювання застосування інструментів торговельного захисту СОТ в Україні» за спеціальністю 081 Право.

Дисертацію виконано на кафедрі економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник – Поєдинок Валерія Вікторівна, доктор юридичних наук, професор кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дисертацію виконано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою, що повністю відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами) та містить нові науково-обґрунтовані результати, а саме: визначення поняття торговельного захисту та системи торговельного захисту; запропоновано запровадження поняття «елементів доказування» торговельних розслідувань; обґрунтовано, що торговельні розслідування можуть вважатися квазісудовими процесами; обґрунтовано доцільність встановлення можливості перегляду статусу національного товаровиробника протягом проведення розслідування; аргументовано, що період проведення спеціального розслідування мав би тривати не менше ніж рік; удосконалено положення щодо визначення національних інтересів, необхідності дослідження Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України доказів в рамках розслідувань шляхом встановлення та аналізу всіх факторів, що впливають на національну промисловість; надано рекомендації щодо вдосконалення законодавства України про торговельний захист.

Здобувачка має 8 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 наукові статті, опубліковані у наукових фахових виданнях України, а також 4 тези доповідей на науково-практичних конференціях:

1. Герасимчук Є. Актуальні проблеми антидемпінгових та спеціальних розслідувань у період воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. 2023. № 78 (ч. 1). С. 257–261. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.41

2. Герасимчук Є. Особливості структури та змісту системи торговельного захисту відповідно до угод СОТ. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2024. № 1/2024. С. 179–181. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-1/38

3. Герасимчук Є. Щодо визначення статусу та компетенції Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі за законодавством України. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2024. № 3 (7). С. 51–57. DOI: https://doi.org/10.32782/cuj-2024-3-6

4. Герасимчук Є. До питання застосування заходів торговельного захисту СОТ в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. № 1 (60). С. 17–21. DOI: https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2025.4

У дискусії взяли участь голова, рецензенти та офіційні опоненти, та висловили зауваження:

Рєзнікова Вікторія Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна без зауважень.

Гарагонич Олександр Васильович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Дисертантка пропонує встановити мінімальну тривалість розслідування, яка має становити не менше одного року без встановлення максимальної тривалості. Вбачається встановлення тільки мінімальної тривалості спеціального розслідування без встановлення його максимальних меж створює ризики штучного затягування його проведення.
2. У дисертації обґрунтовується необхідність при дослідженні Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України доказів в рамках розслідувань встановлювати та аналізувати всі фактори об'єктивного та кількісного характеру, що впливають на національну промисловість. Саме Міністерство повинно проактивно досліджувати елементи доказування, а не заінтересовані сторони, і якщо заінтересовані сторони не співпрацюють з Міністерством у межах розслідування, то органу розслідування слід самостійно шукати й аналізувати докази для того, щоб мати можливість прийняти рішення за результатами спеціальних розслідувань про застосування спеціальних заходів. Вбачається проблематичною практична реалізація пропозиції дисертантки щодо встановлення Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України всіх факторів впливу на національну промисловість.

3. За результатами дослідження на підставі теоретичних положень дисертації дисертанткою розроблено пропозиції з удосконалення законодавства про торговельний захист. Дисертація могла б значно виграти, якщо б ці пропозиції були оформлені окремим законопроєктом.

Пожоджук Тетяна Богданівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У роботі визначено категорію елементи доказування як "факти, припущення чи гіпотези, що потребують доведення, стосуються певної сфери діяльності суб'єктів торговельних розслідувань, утворюючи склад розслідування, на основі яких може бути сформовано остаточний висновок у межах розслідування". Водночас, запропоновано визначати такий перелік елементів доказування торговельних розслідувань: національний товаровиробник; товар, що є об'єктом розслідування; імпорт товару в Україну; шкода, заподіяна національному товаровиробнику; причинно-наслідковий зв'язок; національні інтереси. Постає питання, чи узгоджуються (відповідають, охоплюються) наведені елементи доказування з визначенням категорії елементи доказування, наведеним у роботі.
2. У роботі багато уваги приділяється суб'єктам системи торговельного захисту. Так, при характеристиці заінтересованих осіб, дисертантка зазначає, що "основна перевага статусу заінтересованої сторони полягає в тому, що лише на підставі інформації, наданої цими сторонами, яку Міністерство зобов'язане врахувати, визначають, чи є демпінг, субсидований імпорт, зростання обсягу імпорту, шкода тощо. Такими заінтересованими особами є органи країни експорту, іноземні виробники, іноземні експортери, національний товаровиробник, органи країни імпорту, імпортери. Разом з тим також пропонується розширити перелік заінтересованих осіб і відносити до них також і споживачів та об'єднання споживачів. З цього можна зробити висновок, про мінімальну роль всіх інших суб'єктів у визначенні чи є демпінг, субсидований імпорт, зростання обсягу імпорту, шкода тощо.
3. У першому пункті новизни "удосконалено", дисертантка пише, що удосконалили визначення національних інтересів "шляхом звуження останніх до інтересів споживачів та міжнародних інтересів, оминаючи інтереси національного товаровиробника, оскільки аналіз національних інтересів з позиції інтересів національного товаровиробника спричинить дисбаланс змагальності, у такому випадку надається перевага стороні обвинувачення та може дискримінуватися сторона захисту". Рецензент вважає дискусійною таку позицію, що національні інтереси є міжнародними інтересами.

Бакалінська Ольга Олегівна, доктор юридичних наук, професор,

провідний науковий співробітник відділу правової взаємодії бізнесу та держави Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. При дослідженні інституційної складової системи торговельного захисту авторкою розглядається лише діяльність Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України та Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі. Автором не врахована реформа органів торговельного захисту і передача частини повноважень Департаменту торговельного захисту Секретаріату Кабінету Міністрів України, а також наслідки цієї реформи її вплив на ефективність і прозорість рішень.
2. В процесі дослідження дисертанткою використовується авторське поняття «торговельного захисту як сукупності передбачених угодами СОТ та національним законодавством інструментів, які застосовує країна імпорту у відповідь на добросовісні або недобросовісні дії іноземних виробників та/або експортерів і які є додатковими торговельними бар'єрами, запровадженими з метою захисту національного товаровиробника й урівноваження торговельного балансу». З огляду на специфіку дослідження потребує уточнення поняття «добросовісні або недобросовісні дії іноземних виробників та/або експортерів», що є підставою для застосування заходів торговельного захисту.
3. У підрозділі 2.1 та 2.2 Дисертації дисертантка здійснила змістовний правовий аналіз чинного порядку здійснення торгових розслідувань (ст. 66-72, 72-130 Дисертації). Враховуючи, те, що в 2023 році Україна здобула статус держави-кандидата до ЄС і сучасний стан нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави безпосередньо пов'язаний з реформуванням та імплементацією acquis ЄС, доцільно в подальшому дослідити які зміни має зазнати українське законодавство, щоб відповідати вимогам ЄС.

Гудіма Тетяна Степанівна, доктор юридичних наук, професор, заступник завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Мамутова НАН України». Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У дисертації, зокрема серед положень, що подані як такі, що удосконалюють підходи до процедурного забезпечення застосування інструментів торговельного захисту, авторкою обґрунтовано необхідність врахування під час запровадження спеціальних заходів не лише внутрішньоринкових потреб, але й міжнародних економічних інтересів України, з огляду на можливі наслідки у площині зобов'язань за правом СОТ та ризики застосування відповідних заходів торговельної компенсації. Разом із тим, дискусійним залишається питання, яким чином запропонований підхід може бути реалізований у процедурі торговельного розслідування таким чином, щоб категорія «національних інтересів» не перетворилася на надмірно

оціночну конструкцію, що допускає різнотлумачення та створює додатковий простір для дискреційних рішень органу розслідування.

2. Дискусійним є запропонований дисертанткою підхід до інституційної відповідальності членів Міжвідомчої комісії з міжнародної торгівлі та його узгодженість з адміністративно-правовою природою діяльності цього органу. Зокрема, категорія «очевидної протиправності під час голосування» залишається оціночною та може спричинити складнощі у застосуванні, зважаючи на колегіальний характер прийняття рішень Комісією, дискреційний елемент оцінки доказів та необхідність збереження автономності позицій її членів у межах адміністративної процедури. Крім того, запровадження персоналізованої відповідальності у сфері голосування потенційно може мати небажані наслідки у вигляді так званого «охолоджувального ефекту» (chilling effect), коли члени Комісії можуть уникати активної участі у прийнятті рішень або схилятися до формального голосування з метою мінімізації персональних ризиків.
3. Потребує додаткової аргументації висловлена у дисертації теза про недостатню ефективність судового контролю у сфері торговельного захисту, а також запропоноване розширення предмета позову шляхом включення вимоги «зобов'язати Комісію вчинити дії». Важливо чітко окреслити, які саме «дії» Комісії можуть бути предметом судового зобов'язання, аби такий спосіб захисту не трансформувався у фактичне заміщення дискреційного рішення Комісії судовим розсудом.

Результати відкритого голосування:

«**За**» 5 членів ради,

«**Проти**» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Герасимчук Єлизаветі Андріївні ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор юридичних наук, професор _____ **Вікторія РЄЗНІКОВА**

Підпис засвідчую
Вчений секретар
КАРАУЛЬНА
27.03